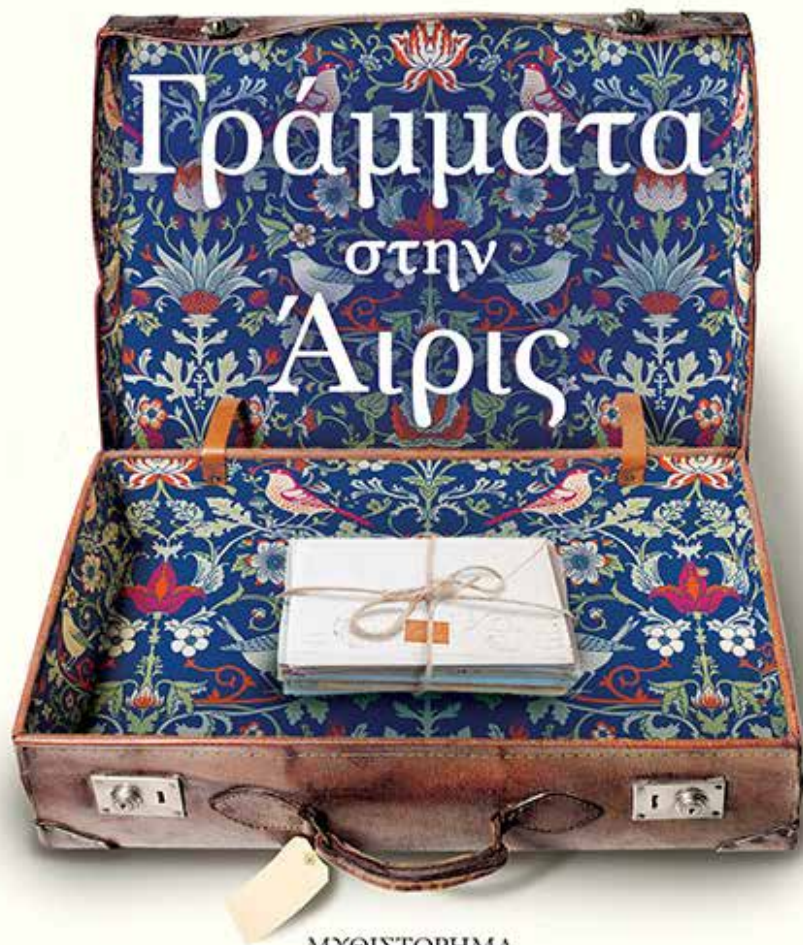

Ελίζαμπεθ Νομπλ

Θα μπορούσε ένα μυστικό αλλοτινών καιρών
να αλλάξει τη ζωή σας;

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Μετάφραση: Αναστασία Δεληγιάννη

MINΩΑΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Πρόλογος

Τότε

Πρωινά σαν ετούτο ήταν τα αγαπημένα της Άιρις. Ο Τομ πάντοτε προτιμούσε την άνοιξη, όταν ο ήλιος βρισκόταν ψηλά και όλα ήταν μπουμπουκιασμένα κι έτοιμα να ανθίσουν. Από τους δυο τους, αυτός ήταν που απολάμβανε το πρωινό χουζούρι, γρυλίζοντας απρόθυμα για το πολύ πρωινό ξεκίνημα που απαιτούσε το αγρόκτημα και που το έκανε από τότε που ήταν μικρά παιδιά. Όμως την άνοιξη και το καλοκαίρι το μισούσε λίγο λιγότερο, γιατί υπήρχε φως και καθόλου παγωνιά όταν πετούσες από πάνω σου τις κουβέρτες. Οι φθινοπωρινές μέρες ήταν της Άιρις. Δεν την ενδιέφερε που η άκρη της μύτης της ήταν συχνά παγωμένη όταν ξυπνούσε και που ακόμη είχε σκοτεινιά έξω. Της άρεσαν η ομίχλη και ο τσουχτερός αέρας, τα χρώματα των φύλλων και ο ήχος τους όταν πια είχαν πέσει, όπως θρυμματιζόνταν κάτω από τις μπότες της.

Ο Τομ έλεγε πως η επιλογή της ήταν αντίθετη με τη δική του και γεμάτη μελαγχολία. Όμως ακόμα κι έτσι καθόταν στον φράχτη της αυλής μαζί της, αυτά τα λίγα λεπτά πριν αρχίσει η δουλειά, κρατώντας και οι δυο τους από ένα φλιτζάνι καυτό τσάι μέσα στις φούχτες τους, ζεσταίνοντας

τα δάχτυλά τους και μην λέγοντας πολλά όταν άρχιζαν να προχωρούν.

Οι περισσότεροι φίλοι τους στο χωριό προέρχονταν από πολύ πιο μεγάλες οικογένειες – συχνά είχαν έξι ή επτά αδέρφια ο καθένας. Όμως στη δική τους περίπτωση ήταν μόνο αυτή και ο Τομ. «Ιρλανδεζάκια δίδυμα» τους φώναζε ο κόσμος, μιας και ο Τομ ήταν μόλις δέκα μήνες μεγαλύτερός της. Είχαν γεννηθεί άλλα δύο παιδιά όταν η Άιρις ήταν τόσο μεγάλη, ώστε μόλις και μετά βίας θυμόταν τη στρογγυλή κοιλιά της μητέρας της και το κουρασμένο της πρόσωπο, όμως και τα δύο αγόρια είχαν γεννηθεί νεκρά. Μετά τη γέννησή τους, η μητέρα της ήταν χλωμή, δακρυσμένη και αμίλητη για τόσο διάστημα, που τους φάνηκε σαν μια αωνιότητα, και η Άιρις θυμόταν τον εαυτό της και τον Τομ να σκαρφαλώνουν στο κρεβάτι που εκείνη μοιραζόταν με τον πατέρα τους και, ο καθένας τους στο κάθε πλευρό της, να προσπαθούν να της αποσπάσουν ένα χαμόγελο ή ένα τρυφερό χάδι, όσο τα δάκρυα κυλούσαν από τα μάτια της. Η Άιρις δεν ήξερε γιατί δεν ακολούθησαν κι άλλα μωρά μετά από εκείνη την τελευταία απώλεια. Είχαν μείνει απλώς οι τέσσερις τους, και είχε μείνει μόνο αυτή και ο Τομ.

Τα πάντα επρόκειτο να αλλάξουν. Το ήξερε. Όλοι ετούτες τις μέρες γι' αυτό μιλούσαν. Όλοι μαζεύονταν γύρω από το ραδιόφωνο, διάβαζαν με προσήλωση τις εφημερίδες και μιλούσαν για τον πόλεμο. Οι γονείς της και οι υπόλοιποι μεγάλοι – όλοι θυμόνταν την τελευταία φορά που είχαν τα ίδια κι έδειχναν καταφοβισμένοι, με ρουφηγμένα και όλο αγωνία πρόσωπα. Το έβλεπαν διαφορετικά από κάποιους φίλους δικούς της και του Τομ, που δεν κρατιόνταν

να σταματήσουν τον κυρ Χίτλερ. Αδαιείς παλικαράδες, τους έλεγε ο πατέρας της, σύμφωνος με τον πρωθυπουργό Τσάμπερλεϊν, που το περασμένο φθινόπωρο είχε υποσχεθεί ειρήνη στην εποχή μας. Εντούτοις, κανείς δεν έδειχνε να αμφιβάλει πως σύντομα θα είχαν πόλεμο. Οι μητέρες πήγαιναν στο μπακάλικο με μάτια κοκκινισμένα, ειδικά τώρα που μιλούσαν για επιστράτευση μέσα στην άνοιξη. Κι έτσι και άρχιζε κάτι τέτοιο, όλα θα άλλαζαν. Ούτε αυτή το ήθελε, όμως την ίδια στιγμή υπήρχε ένας ανεξήγητος ενθουσιασμός, ένα τρομερό αίσθημα ενοχής που δεν τολμούσες να το παραδεχτείς δημόσια, γιατί δεν μπορούσες να το εξηγήσεις ούτε καν στον εαυτό σου. Μερικές φορές, πριν ο πόλεμος αρχίσει να κρέμεται τόσο βαρύς πάνω από τα κεφάλια τους, η Άιρις σκεφτόταν πως της άρεσε πολύ που τίποτε δεν άλλαζε ποτέ –που το τοπίο των παιδικών της χρόνων ήταν η θέα της επικείμενης ενηλικίωσής της–, και μερικές φορές αυτή η σκέψη ήταν αβάσταχτη. Καθώς κοιτούσε έξω, μες στο σεπτεμβριάτικο πρωινό, τη γη που γνώριζε τόσο καλά, τον αδελφό της που καμπούριαζε τους ώμους μπροστά στην πρωινή παγωνιά, αναρωτήθηκε πώς θα ήταν οι ζωές τους...

Τώρα

Λέγεται Άιρις.

Είναι γιαγιά μου. Η μητέρα της μητέρας μου. Κυρία Γκαρογουέι για τους γιατρούς και το νοσηλευτικό προσωπικό,

και γι' αυτούς τους μεγαλόσωμους, καλόκαρδους άντρες με τις πράσινες στολές, που τη βγάζουν τώρα σηκωτή από το πίσω μέρος του ασθενοφόρου, μ' έναν τρόπο πολύ πιο ευγενικό απ' ό,τι άφηνε να εννοηθεί το μέγεθός τους. Μια ασθενής. Ο καταληψίας ενός κρεβατιού.

Όμως είναι η Άιρις. Η Άιρις Μέρι Ρόουζ Γκάρουου. Γεννήθηκε την άνοιξη του 1921, στις 3 Απριλίου. Δεν ξέρει με βεβαιότητα, γιατί ποτέ δεν ρώτησε, όμως σχεδόν σίγουρα γεννήθηκε στο σπίτι, γιατί αυτό έκαναν οι άνθρωποι τότε. Στο σπίτι ενός αγροκτήματος. Είναι ενενήντα πέντε χρονών.

Είναι κάτι περισσότερο από πενήντα κιλά. Πολύ πολύ λιγότερο από το κανονικό. Κάποτε ήταν πιο μεγαλόσωμη – με αρκετές καμπύλες, με φαρδύτερη περιφέρεια απ' όση ήθελε ποτέ, παρόλο που πάντοτε ήταν κάπως περήφανη για τη μέση της, λεπτή ακόμα και μετά τη γέννηση της μητέρας μου, όπως έλεγε εκείνη και το αποδείκνυαν οι φωτογραφίες.

Τώρα δεν τρώει αρκετά. Από τη μια δεν έχει όρεξη κι από την άλλη οι νοσοκόμες δεν έχουν τον χρόνο, ή ίσως τη διάθεση, να καθίσουν μαζί της και να την ταΐσουν. Ακόμα κι όταν πηγαίνω εγώ, με μπουκίτσες από πράγματα που ξέρω πως της αρέσουν, δεν δείχνει μεγάλο ενδιαφέρον· τα δοκιμάζει ευγενικά, γιατί ακόμη θυμάται να είναι ευγενική, αν και δεν ξέρει σε ποιον απευθύνεται αυτή της η ευγένεια. Επίσης, ήταν ψηλότερη. Ένα κι εξήντα εφτά. Είναι εντυπωσιακό το πώς συρρικνώνονται οι ηλικιωμένοι. Τώρα είναι δεν είναι ένα και πενήντα δύο, όμως δείχνει κατά πολύ κοντότερη, γιατί η οστεοπόρωση έχει παραμορφώσει τη ραχοκοκαλιά της σε μια σκληρό-

καρδη κύφωση που σπρώχνει το πρόσωπό της προς το πάτωμα και κυρτώνει τους ώμους της. Η ζακέτα κρέμεται από πάνω της και τα πόδια της φαίνονται πολύ στενά για τις δερμάτινες παντόφλες που φοράει. Τα μάτια της ήταν έντονα γαλάζια, πριν τα σκεπάσει η κιτρινιάρικη μεμβράνη των γηρατειών. Θα πρέπει να γεννήθηκε μ' αυτά τα καταγάλανα μάτια. Ήταν η αιτία που η μητέρα της διάλεξε αυτό το όνομα. Κανονικά θα την έβγαζαν Ρόουζ, όμως η μητέρα της άλλαξε γνώμη. Το χρώμα τους δεν ήταν η μόνη τους ομορφιά. Έλαμπαν και άστραφταν όταν εκείνη γελούσε, ζάρωναν στις άκρες πάντοτε με μια κλίση προς τα πάνω, κάνοντάς τη να δείχνει συνεχώς αισιόδοξη και χαρούμενη.

Όλη μου τη ζωή ήταν γριά: ήταν εξήντα χρονών όταν γεννήθηκα, κι ακόμα και στις πιο παλιές μου αναμνήσεις τα μαλλιά που κάποτε ήταν πυκνά κι ανοιχτοκάστανα –το βλέπεις αυτό στις φωτογραφίες– ήταν λευκά με μαύρες τούφες ανάμεσα. Όμως θυμάμαι τα λαμπερά μάτια.

Ξέρετε, δεν ήταν πάντα αυτή η ξερακιανή γριά κυρία, καμπούρα, εύθραυστη και φοβισμένη. Φυσικά και όχι. Κανείς τους δεν ήταν έτσι. Κανείς από τους ανθρώπους σ' αυτό το καινούργιο μέρος όπου ήρθε να μείνει – το τελευταίο μέρος, πιθανόν, όπου θα μείνει ποτέ. Ήταν ό,τι είμαστε κι εμείς, κι έχουμε υπάρξει. Ήταν κορίτσι, νεαρή γυναίκα, νύφη, μητέρα, φίλη. Έτρεχε, κολυμπούσε κι έκανε ποδήλατο. Γελούσε και αγαπούσε. Ζούσε.

Όμως τώρα δεν μπορεί να το θυμηθεί αυτό, όχι τον περισσότερο καιρό τουλάχιστον. Υπάρχουν στιγμές διαύγειας, όμως είναι περαστικές κι έρχονται όλο και πιο σπάνια.

Μας βασανίζουν όλο και πιο σπάνια. Όταν είναι διαυγής, αναρωτιέσαι αν ξέρει πού βρίσκεται και τι της έχει συμβεί, και η σκέψη είναι αβάσταχτη. Είναι πιο εύκολο όταν είναι απύσχα. Θυμάται τη μητέρα της, μ' ένα σάλι πλεγμένο με το βελονάκι γύρω από τους ώμους της, να νανουρίζει ένα μωρό που γεννήθηκε νεκρό, μην έχοντας ακόμη παραδεχτεί πως δεν χρειάζεται νανούρισμα. Θυμάται γεύσεις και μυρωδιές από την παιδική της ηλικία στο αγρόκτημα – θα ξέρει ακόμη πώς να αρμέξει μια αγελάδα, παρόλο που δεν το έχει κάνει για δεκαετίες, ή να φτιάξει ένα στεφάνι από μαργαρίτες ένα τεμπέλικο καλοκαιρινό απόγευμα. Ξέρει όλα τα λόγια του αγαπημένου της ύμνου –«Σου το ορκίζομαι, Πατρίδα μου»–, μα δεν ξέρει ποιος είναι ο πρωθυπουργός ή πώς βρέθηκε σ' ετούτο το μέρος ή με ποιου την εντολή βρέθηκε εδώ.

Και τώρα δεν μπορεί καν να με θυμηθεί. Έχουν περάσει εβδομάδες από τότε που είπε το όνομά μου, εκτός από τις φορές που το επαναλαμβάνει όταν το λέω εγώ, απορημένα, κυλώντας τις συλλαβές λες και τις ακούει για πρώτη φορά. Μερικές φορές σκέφτομαι πως με έχει ξεχάσει εντελώς, αν και ακόμη ελπίζω – ελπίζω για το μικρό, περιστασιακό θαύμα να με θυμάται χωρίς να πιέζεται για το ποια, πού και πώς είναι τώρα.

Και δεν ξέρω αν θα γνωρίσει ποτέ αυτό το μωρό –το δισέγγονό της– που μεγαλώνει μέσα μου. Θέλω να της το ψιθυρίσω. Δεν το έχω πει σε κανέναν, ούτε και ήθελα –όχι ακόμη–, όμως έτσι όπως στέκομαι εδώ, τώρα, θέλω να το μάθει και να της το ψιθυρίσω. Όμως δεν το κάνω. Γιατί δεν νομίζω πως μπορώ να το αντέξω αν δεν αντιδράσει.

Τη χρειαζόμουν τόσο όλη μου τη ζωή, και τώρα, όσο σκέφτομαι πως ίσως να τη χρειαστώ περισσότερο από ποτέ, δεν θέλω να αντιμετωπίσω την αλήθεια, πως δεν μπορώ να την έχω.

Τες

Νοέμβρης

Το Λονδίνο έξαφνα μύρισε Χριστούγεννα. Η εποχή της ομίχλης και των γλυκών φρούτων έδωσε τη θέση της, σχεδόν μέσα σε μία νύχτα, στην εποχή των αγορών με πιστωτική και της ζεστής σοκολάτας με σαντιγί. Η Νύχτα της Φωτιάς είχε τελειώσει και η πόλη ολοφάνερα δεν έβλεπε την ώρα να τυλιχτεί σε νεραϊδένια φώτα, ξέροντας πόσο πιο όμορφη έδειχνε όταν λαμποκοπούσε. Αυτό το φεγγοβόλημα έδινε στον υγρό, παγωμένο καιρό –οι νύχτες μεγάλωναν γρήγορα– και στα γκριζα κτίρια το μαγικό επίχρισμα του γλεντιού και την υπόσχεση των εορτασμών που επρόκειτο να έρθουν. Οι βιτρίνες της Γουέστ Εντ ήταν στολισμένες για την εποχή με έντονα, σαν στολιδιών, χρώματα και στραφτοβολούσαν. Τουρίστες βολτάριζαν στην Κάρναμπι Στριτ, αποτυπώνοντας τα πάντα γύρω τους μέσα σε σέλφι φωτογραφίες. Κανείς δεν έδειχνε να βιάζεται.

Εκτός από την Τες, που *πραγματικά* είχαν πάρει φωτιά τα μπατζάκια της. Συμμετείχε στη μία επαγγελματική συνάντηση μετά την άλλη, όπου κοιτούσε κάποιον ασπροπίνακα, μέχρι την ώρα του μεσημεριανού (που στη δική της περίπτωση αποτελούνταν από μια ζεστή σαλάτα μαρούλι

και φαλάφελ χωρίς σος, που τα έτρωγε βιαστικά στο γραφείο της). Και τώρα, ελεύθερη επιτέλους, άνοιγε δρόμο ανυπόμονη ανάμεσα στο αδιάφορο πλήθος. Αυτή η μέρα της είχε φανεί ατελείωτη – τα προβλήματα ήταν περισσότερα από τις λύσεις, χωρίς να κάνει διάλειμμα ούτε για ένα λεπτό, να καθίσει στο γραφείο της και να σκεφτεί κανονικά. Δεν ήταν πως μισούσε τη δουλειά της – ήταν μέλος μια ομάδας Ανθρωπίνων Πόρων σε κάποια εταιρεία του Σίτι-, ήταν καλή σ' αυτό και τον περισσότερο καιρό απολάμβανε ό,τι έκανε. Όμως αυτή τη στιγμή η εταιρεία αναδιοργανωνόταν έπειτα από μια μεγάλη συγχώνευση και, απ' ό,τι φαινόταν, μείζονες, και συχνά επίπονες, αποφάσεις λαμβάνονταν σε καθημερινή βάση. Ήταν δύσκολο να συμβαδίζει με το οργανόγραμμα που της επέβαλλαν άνωθεν. Και αυτή τη στιγμή εμπλεκόταν κάπως υπερβολικά με την προσωπική της ζωή. Καταλάμβανε χώρο στο μυαλό της, που τον χρειαζόταν απεγνωσμένα για να σκεφτεί άλλα πράγματα. Αυτά ήταν, χωρίς συγκεκριμένη σειρά: το πού ακριβώς βρισκόταν η δύσκολη μητέρα της, η σε πολύ άσχημη κατάσταση γιαγιά της, το αγόρι της και... Αχ, ναι! Ποιος θα το έβαζε τελευταίο στον κατάλογο; Η πρόσφατη, πολύ πολύ πρόσφατη εγκυμοσύνη της. Είχε επιβεβαιωθεί μόλις μερικές ώρες πριν, μεταξύ του φαλάφελ στο μεσημεριανό κι ενός Kit-Kat στο διάλειμμα για τσάι. Το τεστ εγκυμοσύνης που είχε αγοράσει έκαιγε το συρτάρι του γραφείου της μέχρι τη στιγμή που το χρησιμοποίησε στο μπάνιο, λέγοντας στον εαυτό της πως σχεδόν σίγουρα θα έβγαινε αρνητικό και πως θα μπορούσε να συνεχίσει να ανησυχεί για όλα τα άλλα πράγματα που την απασχολούσαν. Ένα σχέδιο που δεν πήγε και τόσο καλά

όταν το τεστ βγήκε θετικό και είχε αναγκαστεί να χτυπήσει και τα δυο της γόνατα στην καμπίνα της τουαλέτας για να σταματήσει τα πόδια της να τρέμουν. Και να επιστρέψει στην επαγγελματική συνάντηση. Και να μιλάει για κόστος ανά τετραγωνικό μέτρο και άτομα ανά όροφο. Σ' αυτό το σημείο, το να πάρει το τεστ στο σπίτι τής είχε φανεί μια πάρα πολύ καλή ιδέα, θεωρώντας την εκ των υστέρων ιδιαίτερα ωφέλιμη. Στην οργή! Όπως περπατούσε, συνειδητοποίησε πως μουρμούριζε τη λίστα της. Και πως έβριζε σιγανά.

Αυτή η λίστα μπελάδων σχεδόν την έκανε να βάλει τα γέλια. Είχε διαβάσει κάπου ότι οι παραγωγικοί άνθρωποι το έκαναν περισσότερο από τους άλλους, γιατί το να τους απαριθμείς μεγαλόφωνα έκανε τα πράγματα πιο ξεκάθαρα ή κάτι τέτοιο. Δεν ήταν αλήθεια. Καθόλου.

Γράμματα στην Άιρις

Οι ευτυχισμένες παιδικές αναμνήσεις της Τες είναι συνδεδεμένες κυρίως με τη γιαγιά της, την Άιρις, που βοήθησε στο μέγαλμά της. Και τώρα η Τες έχει ένα μυστικό -κάτι που θα φέρει τα πάνω κάτω στη ζωή πολλών ανθρώπων- και ο μόνος άνθρωπος στον οποίο μπορεί να το εξομολογηθεί είναι η αγαπημένη της γιαγιά. Όμως πώς μπορείς να μιλήσεις για το μέλλον σου σε κάποια που δεν θυμάται το παρελθόν της; Η Άιρις γλιστράει μέσα στη λήθη όλο και περισσότερο, μέρα με τη μέρα...

Όσπου η μοίρα φέρνει την Τζίτζι στη ζωή της Τες. Η Τζίτζι νιώθει μεγάλη συμπάθεια για την Τες, μιας και ξέρει και η ίδια τι σημαίνει μοναξιά. Είναι αποφασισμένη να δείξει στην κοπέλα πως κάθε αναποδιά στη ζωή έχει και μια θετική ανάγνωση. Καθώς η απροσδόκητη φιλία των δύο γυναικών γίνεται όλο και πιο βαθιά, η Τες αισθάνεται την παρόρμηση να ανοιχτεί και να εμπιστευτεί τη φίλη της.

Μέχρι που η Τες ανακαλύπτει ότι η γιαγιά της, η Άιρις, έχει κι αυτή το δικό της μυστικό. Μια βαλίτσα με γράμματα από άλλη εποχή - τα χαμένα κομμάτια μιας ζωής για τα οποία ποτέ δεν μίλησε σε κανέναν. Θα μπορούσαν αυτά τα γράμματα να κρύβουν τις απαντήσεις που η Τες θεωρούσε χαμένες για πάντα;

*Μια αισιόδοξη, αξέχαστη ιστορία για τα μυστικά,
τις ευκαιρίες της ζωής και την ανακάλυψη της ευτυχίας
εκεί που την περιμένεις λιγότερο.*

